

TUKUMA NOVADA DOME

Reģistrācijas Nr.90000050975

Talsu iela 4, Tukums, Tukuma novads, LV-3101

Tālrunis 63122707, mobilais tālrunis 26603299, 29288876

www.tukums.lv e-pasts: pasts@tukums.lv

APSTIPRINĀTI

ar Tukuma novada domes 29.09.2021.

lēmumu (prot. Nr. 19, 26.§)

NOTEIKUMI

Tukumā

2021. gada 29. septembrī

Nr. 55

(prot. Nr. 19, 26. §)

Par Tukuma novada pašvaldības budžeta izstrādāšanas, apstiprināšanas, izpildes un kontroles kārtību

Izdoti saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 72. panta pirmās daļas 2. punktu, 73. pantu, Likuma par budžetu un finanšu vadību 41. pantu, likumu “Par pašvaldību budžetiem” un likuma “Par pašvaldībām” 14. panta otrās daļas 2. punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi “Par Tukuma novada pašvaldības budžeta izstrādāšanas, apstiprināšanas, izpildes un kontroles kārtību” (turpmāk – Noteikumi) nosaka Tukuma novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) budžeta un tā grozījumu izstrādāšanas, apstiprināšanas, izpildes un kontroles kārtību.
2. Noteikumi attiecas uz visām Pašvaldības iestādēm un to struktūrvienībām.
3. Noteikumu mērķis ir formulēt skaidrus nosacījumus visām darbībām, kas tiek realizētas Pašvaldības budžeta izstrādāšanas un izpildes gaitā.
4. Budžets ir līdzeklis likumā “Par pašvaldībām” noteikto funkciju īstenošanai ar finansiālām metodēm. Budžets ir Pašvaldības finansiālās darbības un vadības pamatā.
5. Budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kādi finanšu līdzekļi ir nepieciešami Pašvaldībai noteikto funkciju un pienākumu izpildei tā, lai izdevumus segtu atbilstoši ieņēmumi.
6. Finanšu vadības process ietver visus budžeta izstrādāšanas un izpildes nodrošināšanai nepieciešamos administratīvos, kontroles un atbildības pasākumus.
7. Finanšu vadību šo Noteikumu izpratnē nodrošina Tukuma novada dome (turpmāk – Dome), normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izveidojot atbildīgu administrāciju, nosakot tās organizācijas struktūru un kompetenci.
8. Domes Finanšu komiteja nodrošina Pašvaldības budžeta projekta izstrādāšanu, izskata citu komiteju sagatavotos budžeta projekta priekšlikumus un iesniedz tos izskatīšanai Domes sēdē.
9. Budžets tiek sastādīts saimnieciskajam gadam, kas sākas katra gada 1. janvārī un beidzas 31. decembrī.
10. Budžets sastāv no pamatbudžeta un ziedojumu (dāvinājumu) budžeta, ko veido likumā “Par budžetu un finanšu vadību” noteiktajā kārtībā.
11. Budžetā ir ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas daļa, ko izstrādā atbilstoši ārējos normatīvajos aktos noteiktajai budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas klasifikācijai.
12. Pašvaldības budžeta projekts ir jāizstrādā un jāiesniedz izskatīšanai Domei ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pēc gadskārtējā valsts budžeta likuma izsludināšanas.

13. Budžeta izstrādāšanas un izlietošanas process ir atklāts.
14. Budžeta projektam, apstiprinātajam budžetam, budžeta grozījumiem, kā arī saimnieciskā gada pārskatam par budžeta izpildi ir jābūt publiski pieejamiem.
15. Gadskārtējo budžetu un tā grozījumus apstiprina Dome kā saistošos noteikumus.
16. Vienlaicīgi ar budžeta vai tā grozījumu projekta izstrādāšanu tiek sagatavots un pievienots saistošo noteikumu Paskaidrojuma raksts, kas ir neatņemama budžeta vai tā grozījumu projekta sastāvdaļa.

II. Budžeta projekta sagatavošana

17. Budžeta projekta izstrādāšanu organizē Pašvaldības izpilddirektors sadarbībā ar pašvaldības iestādes "Pašvaldības administrācija" Finanšu nodaļu.
18. Budžeta sastādīšanā tiek iesaistītas visas Pašvaldības iestādes, kapitālsabiedrības, kā arī sabiedriskās organizācijas, konsultatīvās padomes.
19. Pašvaldības budžeta projektu izstrādā pa budžeta izpildītājiem (struktūrvienībām, iestādēm).
20. Pašvaldības izpilddirektors ar rīkojumu nosaka Pašvaldības budžeta projekta izstrādāšanas procesa kalendāro grafiku.
21. Budžeta projekta sastādīšanas gaita:
  - 21.1. budžeta izpildītāji apzina to uzturēšanai un noteikto uzdevumu izpildei nepieciešamos finanšu resursus, ievērojot šajos noteikumos noteikto kārtību par Pašvaldības budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas tāmju izstrādāšanu un apstiprināšanu, ar Pašvaldības izpilddirektora rīkojumu noteiktajos termiņos kopā ar Finanšu nodaļas ekonomistiem sagatavo detalizētus tāmju projektus, pievienojot paskaidrojumus, pamatotus aprēķinus, būvniecības vai remonta tāmes un citu informāciju;
  - 21.2. Finanšu nodaļas ekonomisti, ņemot vērā zināmo informāciju par noslēgtiem līgumiem, izmaiņām darba samaksā, komunālo pakalpojumu cenās, sastāda pašvaldības budžeta projektu izdevumu daļai, budžetu izdevumu klasifikācijas kodu grupām:
    - 21.2.1. 1000 - atlīdzība;
    - 21.2.2. 2210 - izdevumi par sakaru pakalpojumiem;
    - 21.2.3. 2220 - izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem;
  - 21.3. budžeta izpildītāji plānotos investīciju projektus sasaista ar Tukuma novada attīstības programmas aktuālo Investīciju plānu;
  - 21.4. Finanšu nodaļa nodrošina ieņēmumu un izdevumu tāmju izstrādāšanu saskaņā ar vienotu kārtību un atbilstoši tāmju veidlapām Resursu vadības sistēmā BUDZIS;
  - 21.5. Finanšu nodaļa, pieaicinot budžeta (tāmes) izpildītājus, analizē un izvērtē visu pieprasīto līdzekļu pamatojumu pa konkrētām budžeta sadaļām;
  - 21.6. Pašvaldības izpilddirektors koriģē pieprasījumus (tāmju projektus) atbilstoši Pašvaldības prioritātēm un attīstības virzieniem, ievērojot plānoto budžeta apjomu;
  - 21.7. ja finanšu pieprasījums neatbilst Noteikumu 22.1.apakšpunktā noteiktām prasībām, Finanšu nodaļai ir tiesības nesaskaņot pieprasījumu (tāmi) un pieprasīt budžeta izpildītājam veikt tā koriģēšanu līdz noteiktam termiņam;
  - 21.8. Finanšu nodaļa pārbauda un apkopo Pašvaldības iestāžu finanšu pieprasījumus un noteiktajā termiņā iesniedz Finanšu komitejai atzinumu par finanšu pieprasījumu iekļaušanu Pašvaldības budžeta projektā.
22. Budžeta sastādīšanas pamatnosacījumi:
  - 22.1. plānojot budžetu, jāpielieto pamatoti aprēķini un apstiprinātas normas;
  - 22.2. Pašvaldības iestāžu iesniegtajiem budžeta projekta aprēķiniem, prognozēm un paskaidrojumiem jābūt precīziem un kvalitatīviem.
23. Gadskārtējā budžeta projekta pamatprincipi:
  - 23.1. pamatojoties uz Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteikto bāzes mēnešalgu, nosaka pieaugumu darbinieku mēnešalgai;

23.2. algu aprēķinos jāpielieto apstiprināti amata vienību saraksti, kā arī amatalgas un samaksas reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktie nosacījumi;

23.3. iestādes budžeta uzturēšanas izdevumi (2000.kods) tiek plānoti iepriekšējā saimnieciskā gada pēdējā apstiprinātā plāna apmērā. Plānotais virsplāna nepieciešamais finansējums tiek iesniegts atsevišķi pa ekonomiskās klasifikācijas kodiem un pamatots ar aprēķiniem, tāmēm, tarifiem;

23.4. kapitālie izdevumi, izņemot bibliotēku fondus, tiek plānoti budžeta izpildītāju prioritāšu sarakstā. Plānotajiem investīciju izdevumiem ir jābūt saskaņotiem ar Pašvaldības administrācijas Attīstības nodaļu, lai investīcijas tiktu iekļautas Tukuma novada attīstības programmas aktuālajā Investīciju plānā;

23.5. izdevumi pašvaldības organizētiem kultūras un sporta pasākumiem tiek plānoti saskaņā ar apstiprināto gadskārtējo kultūras un sporta pasākumu plānu;

23.6. budžeta izdevumi tiek plānoti, pielietojot noteiktus kritērijus, kurus pārskata katru saimniecisko gadu un apstiprina Pašvaldības izpilddirektors;

23.7. plānojot budžeta izdevumus pašvaldības ielu un ceļu uzturēšanai, jāievēro Ministru kabineta 2008. gada 11. marta noteikumi Nr.173 "Valsts pamatbudžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu izlietošanas kārtība". Mērķdotācijas sadali saskaņā ar šiem noteikumiem veic Pašvaldības administrācijas Komunālā nodaļa;

23.8. Dabas resursu nodokļa izdevumi tiek plānoti atbilstīgi Dabas resursu nodokļa likuma 29.panta nosacījumiem. Izdevumi tiek plānoti pēc budžeta izpildītāju iesniegtajiem projektiem to finansēšanai, kas saistīti ar vides aizsardzību, piemēram, vides monitoringu, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību, gaisa aizsardzību un klimata pārmaiņām, vides un dabas resursu izpēti, novērtēšanu un atjaunošanu, ūdeņu aizsardzību, augšņu un grunts aizsardzību un sanāciju, atkritumu apsaimniekošanu, radioaktīvo atkritumu pārvaldību;

23.9. Tukuma pilsētai, Kandavas un pagastu apvienībai, kā arī pagastu pārvaldēm pie budžeta projekta jāiesniedz plānotie ieņēmumi no īpašuma atsavināšanas;

23.10. budžeta izpildītāju ieņēmumi no maksas pakalpojumiem tiek plānoti atbilstīgi aprēķinam par plānotajiem ieņēmumiem. Izdevumi no maksas pakalpojumiem tiek plānoti Pašvaldības budžeta finansētās institūcijas izdevumu segšanai, tai skaitā, atlīdzībai, ja to paredz attiecīgā maksas pakalpojuma aprēķins vai institūcijai noteiktās funkcijas izpilde, piemēram, līdzfinansējums pedagogu darba samaksai;

23.11. veselības apdrošināšanas polises izmaksas, iekļaujot tajā obligātās veselības pārbaudes izdevumus, Pašvaldība sedz līdz 50%, bet ne vairāk kā 130,00 EUR vienam Pašvaldības darbiniekam, izņemot darbiniekus, kuru amata pienākumu izpilde regulāri pakļauta paaugstinātam veselības apdraudējuma riskam un, pamatojoties uz darba vides risku izvērtējumu, tas ir, sociālie darbinieki, Pašvaldības policisti un Bāriņtiesas darbinieki, kuri piedalās māsaimniecību apsekošanās. Darbinieks attiecīgi sedz starpību starp iepirkuma cenu un Pašvaldības daļu (sociālie darbinieki, Pašvaldības policisti un Bāriņtiesas darbinieki sedz 25% no veselības apdrošināšanas polises izmaksām). Apdrošināšanas (veselības, dzīvības, nelaimes gadījumu) plāno budžeta izpildītāja budžeta pieprasījumā.

24. Gadskārtējā budžeta projekts ietver:

24.1. skaitlisku informāciju par budžeta ieņēmumiem atbilstoši Pašvaldības noteiktajiem ieņēmumu avotiem un ārējos normatīvajos aktos noteiktajai budžeta ieņēmumu klasifikācijai;

24.2. datus par iepriekšējā saimnieciskā gada budžeta līdzekļu atlikumu;

24.3. katrai izdevumu kategorijai iedalīto līdzekļu apmēru atbilstoši ārējos normatīvajos aktos noteiktajai budžeta izdevumu klasifikācijai - trīs ekonomisko izdevumu klasifikācijas zīmēs;

24.4. informāciju par visām Pašvaldības saistībām un sniegtajiem galvojumiem, ietverot arī parāda saistības atbilstoši ārējos normatīvajos aktos noteiktajai parāda uzskaites klasifikācijai;

24.5. informāciju par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem;

24.6. informāciju par investīciju programmu;

24.7. ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļus un Eiropas Savienības politiku instrumentus;

24.8. Pašvaldības pastāvīgo funkciju īstenošanai būtiskāko budžeta programmu mērķus, darbības rezultātus un to rezultatīvos rādītājus;

24.9. citu informāciju, kuru atzīst par nepieciešamu.

25. Domes Finanšu komiteja izskata Finanšu nodaļas sagatavoto saistošo noteikumu par Pašvaldības budžetu projektu (budžeta grozījumu projektu) un iesniedz to izskatīšanai un apstiprināšanai Domei.

26. Domes priekšsēdētājs apstiprina Finanšu nodaļas sagatavotās budžeta tāmes.

III. Budžeta grozījumu sagatavošana un apstiprināšana

27. Pašvaldības budžeta izpildes gaitā Dome ir tiesīga grozīt Pašvaldības budžetu.

28. Grozījumi budžetā tiek veikti, ja:

28.1. gadskārtējā valsts budžetā vai ārējos normatīvajos aktos veikto izmaiņu rezultātā palielinās vai samazinās Pašvaldības budžeta apjoms;

28.2. notikusi Pašvaldības budžeta ieņēmumu daļas pārpilde vai neizpilde un ir nepieciešams pārskatīt iepriekš pieņemtos lēmumus vai mainīt realizējamo pasākumu prioritātes, palielinot vai samazinot tam paredzēto finansējuma apjomu;

28.3. paredzētas novirzes no ieņēmumu un izdevumu prognozēm;

28.4. par līdzekļu piešķiršanu no līdzekļiem "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem".

29. Budžeta grozījumus var ierosināt budžeta izpildītāji, Domes vadība un deputāti.

30. Budžeta grozījumus, kas maina apstiprinātā pašvaldības budžeta vai tāmes kopsummu, kā arī pieprasījumu par papildus finansējumu budžeta izpildītājs, pievienojot tiem paskaidrojuma rakstu ar grozījumu iemeslu skaidrojumu (apstākļu izmaiņas, kļūdas sākotnējā plānošanā, papildu programmu ieviešana un citas), iesniedz Pašvaldības izpilddirektora vietniecei administratīvajos un kapitālsabiedrību jautājumos, kas dod saskaņojumu par grozījumu pamatotību.

31. Finanšu nodaļa sagatavo priekšlikumus budžeta grozījumiem un iesniedz izskatīšanai Finanšu komitejā, lai budžeta grozījumu turpmākajā sagatavošanas procesā nodrošinātu to tālāku izskatīšanu un apstiprināšanu Domes sēdē.

32. Paskaidrojuma rakstā, kas ir neatņemama Saistošo noteikumu par budžeta grozījumiem projekta sastāvdaļa, obligāti ir ietverama šāda informācija:

32.1. aktivitātes, kuras plānots finansēt no budžeta programmas "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem";

32.2. aktivitātes, kuru īstenošanai plānotie iekšējie grozījumi pārsniedz 5 000,00 *euro*.

33. Domes Finanšu komitejas vai Domes sēžu starplaikos neatliekamās izmaiņas valdības funkciju klasifikācijas kodos un budžeta izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodos nosaka domes priekšsēdētājs ar rīkojumu un izmaiņas apstiprina kārtējā domes sēdē.

34. Ja iestādes tāmes iekšējie grozījumi pa trīs ekonomisko izdevumu klasifikācijas kodu zīmēm nepalielina vai nesamazina budžetā noteikto, budžeta grozījumi tiek veikti Resursu vadības sistēmā BUDZIS, kurus apstiprina iestādes vadītājs.

35. Budžeta grozījumi tiek plānoti pēc nepieciešamības.

IV. Budžeta izpilde un izpildes kontrole

36. Finanšu nodaļa atbilstoši Tukuma novada pašvaldības iestādes "Pašvaldības administrācija" Finanšu nodaļas nolikumam, Pašvaldības izpilddirektora rīkojumiem, savai kompetencei organizē un atbild par Pašvaldības budžeta izpildi.

37. Finanšu nodaļas vadītājs informē Pašvaldības izpilddirektoru, savukārt Pašvaldības izpilddirektors informē Domes priekšsēdētāju, Domes priekšsēdētāja vietniekus un Domes par finanšu disciplīnas un budžeta izpildītāju pārkāpumiem.

38. Budžeta izpildītāji ir atbildīgi par šajos noteikumos noteikto prasību ievērošanu Pašvaldības budžeta projekta sastādīšanas gaitā un atbilstīgi savai kompetencei nodrošina budžeta izpildi un kontroli, kā arī budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietojumu atbilstoši paredzētajam mērķim, nepārsniedzot apstiprināto finansējumu.

39. Budžeta izpildītājiem gada laikā atļauts realizēt izdevumus tādā apmērā, kādā tiem ir paredzēti līdzekļi no vispārējiem ieņēmumiem, īpašiem mērķiem iezīmētiem ieņēmumiem,

ziedojumiem un dāvinājumiem, kā arī no ieņēmumiem par sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem, nepārsniedzot budžetā paredzēto finansējumu.

40. Pašvaldības budžeta ieņēmumu daļas neizpildes gadījumā Finanšu nodaļas vadītājs ierosina Pašvaldības izpildedirektoram samazināt Pašvaldības iestādēm piešķirto finansējumu. Priekšlikumus par iestādēm piešķirtā finansējuma samazināšanu apstiprina Dome.

41. Dome ir tiesīga lemt par līdzekļu piešķiršanu no pašvaldības budžetā plānotajiem līdzekļiem "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" budžeta gada ietvaros, nepārsniedzot rezervēto līdzekļu apjomu.

42. Investīciju programmas projektu asignējumi ir pieļaujami atbilstoši kārtējā gada saistošajos noteikumos par Pašvaldības budžetu apstiprinātajam finansējumam. Uzsāktie, bet nepabeigtie investīciju projekti nākamajā saimnieciskajā gadā finansējami līdz objektu vai projektu pabeigšanai, veicot samaksu attiecīgajā apjomā.

43. Pašvaldības budžeta izpilde tiek atspoguļota budžeta izpildes pārskatos atbilstoši ārējos normatīvajos aktos noteiktajam par obligāti sniedzamiem pašvaldību pārskatiem.

44. Ja saistošie noteikumi par Pašvaldības budžetu nav stājušies spēkā līdz saimnieciskā gada sākumam:

44.1. izdevumi budžeta izpildītāju programmu nodrošināšanai mēnesī nedrīkst pārsniegt vienu divpadsmito daļu no iepriekšējā gada finansējuma;

44.2. izpildāmās funkcijas vai programmu apjomi salīdzinājumā ar iepriekšējo saimniecisko gadu nesamazinās;

44.3. uzsākto investīciju projektu finansēšana tiek turpināta, veicot samaksu attiecīgajam objektam vai projektam paredzētajā apjomā;

44.4. tiek nodrošināta ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu un Pašvaldības budžeta līdzfinansējuma līdzekļu piešķiršana.

VI. Pašvaldības budžeta līdzekļi "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"

45. Pašvaldība budžetā var paredzēt līdzekļus programmā "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", kuru apjoms nedrīkst pārsniegt divus procentus no saimnieciskajā gadā plānotajiem Pašvaldības izdevumiem.

46. Domes apstiprinātais finansējums neparedzētu gadījumu izdevumu segšanai tiek piešķirts juridiskām un fiziskām personām avārijas, katastrofu un stihiju seku novēršanai, citiem neparedzētiem gadījumiem, kā arī pašvaldībai nozīmīgu, būtisku un lietderīgu pasākumu finansēšanai.

47. Lēmumu par līdzekļu piešķiršanu no programmas "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" pieņem:

47.1. Dome;

47.2. Domes priekšsēdētājs, ja finansējums nepieciešams steidzami un nav iespējams sasaukt Domes ārkārtas sēdi. Lēmumu par finansējuma piešķiršanu no programmas "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" Domes priekšsēdētājs drīkst pieņemt, ja pieprasījuma summa nepārsniedz 10 000,00 *euro* (desmit tūkstošus *euro*).

48. Nav pieļaujama budžeta līdzekļu piešķiršana no programmas "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", nesaņemot Domes akceptu.

49. Finanšu līdzekļu izlietojumu programmā "Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" apstiprina Dome, izskatot Pašvaldības budžeta grozījumus.

50. Līdzekļus var pieprasīt Pašvaldības iestādes.

51. Iesniedzot pieprasījumu, pieprasījumā vai tam pievienotajā dokumentā norāda līdzekļu izlietošanas mērķi, līdzekļu izlietoātāja pilnu nosaukumu, līdzekļu nepieciešamības finansiālo pamatojumu. Finansiālajā pamatojumā iekļauj pieprasīto līdzekļu aprēķinu (pašvaldības iestādes norāda veicamo darbu un pasākumu izmaksu kalkulāciju saskaņā ar budžeta izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām) vai dokumentus, kas apliecina notikušo faktu un ar to saistītos izdevumus. Ja nepieciešams, pieprasījumā norāda norēķinu kontu.

52. Atbildīgā Pašvaldības administrācijas nodaļa izskata iesniegtos pieprasījumus, pārbauda un izvērtē finansiālo pamatojumu un aprēķinus, precizē tos, sagatavo atzinumu vai lēmuma projektu un iesniedz tos saskaņošanai Finanšu nodaļai un izskatīšanai Finanšu komitejai. Pēc pozitīva atzinuma saņemšanas Finanšu nodaļa sagatavo saistošos noteikumus par budžeta grozījumiem.

53. Pēc Domes lēmuma pieņemšanas vai Domes priekšsēdētāja rīkojuma parakstīšanas par līdzekļu piešķiršanu no programmas “Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” Finanšu nodaļa veic finansējuma piešķiršanu, rēķinu samaksu vai naudas līdzekļu pārskaitīšanu.

54. Pēc saistošo noteikumu par Pašvaldības budžeta grozījumiem apstiprināšanas Finanšu nodaļa veiktās izmaiņas apstiprina Resursu vadības sistēmā BUDZIS.

55. Budžeta izpildītājs nodrošina un atbild par programmas “Pašvaldību līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” piešķirtā finansējuma izlietojumu atbilstoši noteiktajiem mērķiem.

56. Piešķirtos līdzekļus un to izlietojumu atbilstoši budžeta izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodiem iekļauj ikmēneša pārskatā par Pašvaldības budžeta izpildi.

VII. Noslēguma jautājums

57. Noteikumi stājas spēkā 2021. gada 1. oktobrī.

Domes priekšsēdētājs

(personiskais paraksts)

G.Važa